

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XLII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

ianuā intrantes. Viri soror, glos appellatur. Sororis a. vir nō habet speciale nomē, nec vxoris frater.

DE SPIRITVALI COGNATIONE.

DISTINCT. XLII.

DE Parentalium graduū famosa quæstione, aliquid licet minus sufficienter, diximus. Iam de spirituali cognatione addamus, quæ etiā personam impedit, vt nō sint legitimæ ad ineundas nuptias. Tria quidē sunt, consanguinitas, affinitas, & spiritualis germanitas. Consanguinitas est inter eos, qui iunguntur secundum lineam generis: Affinitas inter eos, qui genere quidē non sunt cōiuncti, sed mediante genere sunt sociati, verbi gratia. Vxor filii fratris mei qui non est de genere meo, per ipsum, qui est de genere meo, mihi affinis facta est, & ego illi. Spiritualis proximitas, est inter compatrem & commatrē: & inter eos, quorum vnus alterum de sacro fonte leuauit, vel in catechizatione aut confirmatione tenuit. Est etiā inter filios eiusdem hominis carnales & spirituales.

Hugo sen. 4.
cap. 13.

30. q. 1. cap.
Ad limina.

Quis sint filij spirituales.

Spirituales filij sūt, quos de sacro fonte leuamus, vel in catechizatione seu cōfirmatione tenemus. Filii etiā & filiz spirituales eorum sunt, qui trinitatis uocabulo eos sacro baptismo tingunt. Dicitur etiā spiritualis filia sacerdotis, quæ ei peccata sua cōfiteretur. Vnde Symmachus papa. Omnes quos in pœnitētia suscipimus, ita nostri spirituales sunt filii: vt & ipsi quos vel nobis suscipiētib, vel sub trinitatis uocabulo mergētib, vnda baptismi regenerauit. Syluester etiā admonet, vt ad suā filiā pœnitentiā nullus sacerdos accedat: quia scriptum est, Omnes, quos in pœnitētia accipimus, ita nostri filii sunt, vt in baptismo suscepti: quorū omniū flagitiosa est cōmixtio. Quod a. compater & cōmater sibi iungi nequeāt, nec pater spiritualis: nec mater filiz, vel filio spirituali, ex

con-

cōcilio Maguntinēsi docetur. De eo quod interro-
gasti, si aliquis filiolum suam duxerit in vxorē, &
de eo qui concubuit cum matre spiritali, & de eo,
qui filium suū baptizauit, & vxor eius eū de fonte
suscepit, hac causa vt dissidium fieret coniugij, si
post in tali copula possunt permanere: sic respon-
dendū est, si filiolum aut cōmatrem suam aliquis
in coniugium duxerit separandos esse iudicamus,
& graui pœnitētia plectēdos. Si vero coniuges le-
gitimi, vel vnus vel ambo ex industria hoc fece-
rint, vel filium suū de fonte susceperint: si innupti
manere voluerint, bonum est: sin a. grauis pœni-
tētia insidiatori iniungatur, & simul maneant: &
si p̄uaricator cōiugij sup̄ eruerit, acerrima pœ-
nitentia mulctetur, & sine spe coniugij maneat. Ex
his apparet, quod aliquis filiolum suam vel comma-
trem non potest sibi copulare nuptialiter: & si p̄-
sumptū fuerit, separandi sunt. Qui a. legitime cō-
iuncti sunt, non ideo separandi sunt, quia alter eo-
rum insidiosè filium de fonte leuauit. Quod enim
Nicolaus confirmat dicens. Nosse desideras, vtrū
mulier quę viri filium ex alia fœmina genitum de
sacro fonte leuauerit, postmodum possit cum eo-
dem viro copulari. Quos ideo coniungi posse de-
cernimus, quia secū dum canones sacros, nisi am-
borum consensu nullius religionis obtentu debet
coniunx dimittere coniugē, Cum Apostolus præ-
cipiat. Nolite fraudare inuicē: nisi forte ex cōsensu
ad tempus, & c. Ideo dictum est nobis quasdā fœ-
minas desidiosè, quasdā vero fraudulenter, vt à
viris suis separentur, proprios filios coram episco-
pis ad cōfirmandū tenuisse. Vnde nos dignū duxi-
mus, vt si qua mulier filiū suū desidia aut aliqua
fraude corā episcopo tenuerit ad confirmandum,
propter fallaciā vel fraudem, quam diu viuat, pœ-
nitentiam agat: tñ à viro suo non separetur. Item

*In concilio
Maguntinē
si. 30. q. 1. c.
De eo.*

*Nic. Saloni-
tano episco.
Ibi. c. Nosse.*

*1. Cor. 7.
Ex concilio
Cabilonenſi
Ibi. c. Dictū
est. 1.*

*Ibid. c. Ad
limina.*

phanus veniens, nostro præfulatui innotuit, quod filium suum in extremo vitæ positum, necdum baptisimi vnda lotum, absentia sacerdotum cogente baptizavit, eumque propriis manibus suscepit. Ac pro huiusmodi negotio reuerentia tua præfatum hominẽ à sua coniuge iudicavit esse separandum. Quod fieri nullatenus debet, dicente scriptura. Quod Deus cõiunxit, homo nõ separet. Et Dominus non dimittere vxorem, nisi causa fornicationis, iubet. Et nos tanta auctoritate freti dicimus non dimittendum esse, & inculpabile iudicandum, quod necessitas intulit. Nam baptizandi opus laicis fidelibus, si tamen necesse fuerit, libere conceditur. Vnde si supradictus homo filium morientem aspiciens, ne animam perpetuo perire dimitteret, vnde baptisimi lauit, vt eum de potestate mortis eriperet, bene fecisse laudatur. Ideoque suæ vxori, si bi iam olim legitime sociatæ, impune dum vixerit iudicamus manere coniunctum: nec ob hoc separari debere. His aliisque pluribus auctoritatibus edocetur, coniuges non esse separandos, si post legitimam copulam alter alterius filium de fonte leuarit, vel in confirmatione tenuerit.

Quid premisis obuiat.

His a. obuiare videtur, quod Deus dedit papa ait, Peruenit ad nos Diaconus sanctitatis vestre epistolam deferens, quod quidam viri & mulieres præterito sabbatho paschali, p̄ magno populi incursu nesciẽter filios suos suscepissent de laua cro. Cupis ergo scire, an propter hoc debeant viri & mulieres ad proprium vsum redire, vel non? Nos vero hac re mæsti, priorum inquisuimus dicta: & inuenimus in archiuis, id est, in armariis apostolicæ sedis, iam talia contigisse in pluribus Ecclesiis quarum episcopis ab hac apostolica sede volentibus scire, vtrum viri ac mulieres redirent ad proprios thorum. Beatæ memoriæ sancti patres Iulius papa

*Gordiano
epif. Hispaniensi.
Ibidem ca.
Peruenit.*

*Actuum. 19
Matth. 5. &
19.*

pa, Inno. & Cælestinus cum episcoporum plurimorum consensu in Apostolorum principis ecclesia præsidentes, talia rescripserunt & confirmauerunt: vt nullo modo se in coniugio reciperent viri ac mulieres, quicumque hac ratione susceperunt natos: sed separent se, ne suadente diabolo tale vitium inualescat. Item si quis filiastrum vel filiastram suam ante episcopum tenuerit ad confirmationem, separetur ab vxore sua, & aliam nunquam accipiat. Hac autem vel ad terrorem dicta sunt, non quod ita esset faciendum, sed ne illud fieret summo opere cauendum: vel de illis est intelligendum, qui prius filios suos vicissim de fonte susceperunt, quam fierent coniuges. Præmissis a. auctoritatibus omnino consentiendum est: vt siue proprium, siue tantum viri filium mulier de fonte susceperit, non ideo a viro separetur: & de viro similiter oportet intelligi.

Ex cõc. apud Vermeriam 30. qu. 1. Si quis filiastrum.

De copula spiritualium, vel adoptiuorum, & naturalium filiorum. D

Quod a. spirituales, vel adoptiui filii naturalibus copulare nequeant, Nicol. papa testatur inquit. Ita diligere debet homo eum, qui se suscepit de sacro fonte, sicut patrem. Inter fratres & filios spirituales gratuita & sancta communio est: quæ dicenda non est consanguinitas, sed habenda spiritualis proximitas. Vnde inter eos arbitror non posse fieri legale coniugium, quia nec inter eos, quæ natura, & eos quæ adoptione filii sunt, venerandæ leges matrimonia contrahi permittunt. Itæ, si inter eos non contrahitur matrimonium, quos adoptio iungit: quanto potius à carnali inter se contubernio cessare oportet, quas per cæleste sacramentum regeneratio S. Sp. vincit. *Si filij ante compaternitatem vel post nati valent coniungi. E*

Ad con. Bulgavorum. 30. qu. ita diligere.

Hinc a. quidam volunt intelligere tantum de illis filiis, quibus copatres facti sunt, de aliis vero qui ante compaternitatem vel post geniti sunt, con-

Vbi supra. super quibus.

vide-

videtur consentire Urbanus 2. dicens, super quibus
consuluit nos tua dilectio, hoc videtur responde-
dum: vt & baptismus fit, si instate necessitate fa-
mina puerum in nomine Trinitatis baptizauerit
& quod spiritualium parentum filii vel filie ante vel
post compaternitatem genitæ, possunt legitime co-
iungi, præter illam personam, qua cõpatres effecti sũt.

Paschalis papa.

Paschalis vero 2. post compaternitatem genitos
copulari prohibet, scribens Regino episcopo: Post
susceptum filium de fonte vel filiam spiritualem,
qui ex compatre vel ex cõmatre fuerint nati, ma-
trimonio iungi non possunt. Illud etiam notandum
est, quod in Tiburiensi concilio legitur. Si quis sue
spiritualis commatris filiam fortuito, & ita con-
tingente rerum casu in coniugium duxerit. ma-
riori seruato consilio habeat, atque legitimo con-
nubio honeste operam det.

Si quis ducere possit duas commatres vnã post alteram.

Solet etiam quæri. Si commatrem vxoris post
eius obitum quis ducere valeat? De hoc Nicolaus
papa sic scribit, Sciscitatur à nobis sanctitas vestra,
si quis duas commatres habere valeat, vnã post
alteram? In quo meminisse debes scriptum esse. E-
runt duo in carne vna. Cum ergo constet, quod vir
& mulier vna caro efficiuntur, restat virum com-
patrem cõstitui mulieri, cuius assumpta vxor cõ-
mater erat: & ideo virum illi fœminæ non posse
coniungi, quæ commater eius erat, cum qua idem
fuerat vna caro effectus. Huic autem illud contrarium
videtur. Qui spiritualem habet compatrem, cuius
filium de lauacro suscepit, & vxor eius comma-
ter non est, licet ei defuncto compatre suo eius vi-
duam ducere in vxorẽ: quos nulla generatio spiri-
tualis secernit. Itẽ ex epistola Paschalis papæ. Post
vxoris obitum, cum commatre vxoris coniugio
copulari, nulla ratio vel auctoritas videtur prohibere.

*Ibid. c. post
susceptum.*

*Ca. 48 con.
Tiburien.*

*Constan. epi.
30. qu. 4. ca.
Sciscitatur*

*Ca. 47. con.
Tiburien. ibi.
ca. Qui spiri-
tualem ibi-
dem c. Post
vxoris.*

bere. Non n. per carnis vnionem ad vnionem Sp. transitur. Sed sciendum, quod auctoritas Nicolai de illo ait, qui vxori suæ debitum reddidit, postquam cōmater illi⁹ extitit. Aliæ vero auctoritates de illo agunt, cuius vxor postquã à viro suo delinquitur, illius cōmater efficitur, nec post cōpaterinitatē à viro suo cognoscitur: vel de illo potius agunt cui⁹ vxor ante defūgitur, q̄ ab eo cognoscatur.

Si vir & mulier possint simul tenere puerum. H

Solet etiã quæri, Si vxor cum viro simul debeat in baptismo suscipere puerum? De hoc Vrbanus ait, Quod vxor cum marito in baptismo simul non debeat suscipere puerum, nulla auctoritate videtur vel reperitur prohibitum: sed vt ipsa puritas spiritualis paternitatis ab omni labe & infamia conseruetur immunis, decernimus vt vtrique simul ad hoc aspirare non præsumant. Quia vero piaculare flagitium commisit, quia duabus commatribus velut sororibus nupsit, magna pœnitentia debet ei iniungi.

De secundis & tertiis nuptiis & deinceps. I

Sciendum est etiã, quod non solum primæ, vel secundæ nuptiæ sunt licitæ, sed etiã tertiæ & quartæ non sunt damnandæ. Vnde Aug. Secundas nuptias omnino licitas, Apostolus concedit. De tertiis a. & quartis, & de vltra pluribus nuptiis, solent homines mouere quæstionem: Sed quis audeat definire quod nec Apostolum definisse video. Ait n. Si dormierit vir eius, cui vult nubat. Non dicit, primus, vel secundus vel tertius, vel quotuslibet: nec à nobis definiendum est, quod non definit Apostolus. Vnde vt breuiter respondeam, nec illas nuptias debeo damnare, nec eis verecūdiam numerositatis auferre: nec contra humanæ verecūdiæ sensum audeo dicere, vt quotiens voluerint nubant: nec ex meo corde præter scripturæ auctoritatem, quotaslibet nuptias damnare. Item testa-

*Ibidem cap.
Quod vxor.*

*Aug. ca. 12.
lib. de bono
viduitatis
tom. 4.
1. Cor. 7.*

testa-

Hic ad finē
apologia pro
libris ad
Pammachi-
um, tom. 1.
1. Tim. 3.
Ca. 7. conc.
Necasar.

Super epist.
1. Cor. 7.

Au. in enc.
ca. 84.

Isa. 29.
1. Thess. 4.

testatur Hier. Ego nunc libera voce exclamo, nec
damnari in Ecclesia bigamam, imo nec trigamam
& ita licere quinto & sexto, quemadmodum se-
cundo marito nubere. Apo. tamē bigamos à sacer-
dotali honore excludit. Sed hoc non facit pro vi-
tio bigamiæ, immo pro sacramenti virtute, ut sit
vna vnus, sicut vnica vnici. Illud tamē Casariē
conciliū videtur innuere, bigamiam esse peccatū.
Presbyterum, inquit, in nuptiis bigami prandere
non conuenit: quia cum pœnitentia bigamus in-
digeat, quis erit presbyter, qui talib⁹ nuptiis pos-
sit præbere consensum? Sed hoc de illo intelli-
gi potest, qui primæ vxori insidiatus putatur deside-
rio secundæ: vel pro signaculo sacramenti illud di-
citur, quod in bigamo non seruatur. Ambr. etiam
dicit, quod primæ nuptiæ tantum à domino sunt
institutæ: secundæ vero sunt permittæ. Et primæ
nuptiæ sub benedictione Dei celebrantur subli-
miter: secundæ vero etiā in presenti carent gloria.

DE RESURRECTIONIS ET IUDICII

Conditione.

DISTINCT. XLIII.

POSTremo de conditione resurrectionis, & modo
resurgentium, nec non & de die iudicij & mise-
ricordiæ qualitate breuiter differendum est. Om-
nibus quæstionibus, quæ de hac re moueri solēt
satisfacere non valeo, resurrectionem tamen car-
nem omnium quicumq; nati sunt atq; nascētur, &
mortui sunt & morientur, nullatenus ambigere
debet Christianus. Ait enim Elaias. Resurgēt mor-
tui, & resurgent qui erunt in sepulchris. Et Apost.
Nolumus vos igno. frā. de dorm. vt non con. sicut
& cæteri, qui spem non habent scil. resurrectionis.
Hoc enim vobis di. in verbo do. quia nos qui vi-
ui re. su. non præ. eos qui dor. Quoniam ipse do.
in iussu & in vo. ar. & in tu. Dei descen. de cœ. &
mor. qui in Christo sunt, re. primi. Deinde nos qui
vi. qui